

[Forside \(/\)](#) / [Husdyr \(/husdyr/\)](#) /

[Artsrige græsblandinger har mange fordele på den økologiske kvægbedrift \(/husdyr/artsrige-graesblandinger-har-mange-fordele-paa-den-oekologiske-kvaegbedrift/\)](#)

Udgivet 27.03.2026

Artsrige græsblandinger har mange fordele på den økologiske kvægbedrift

Græsmarksblandinger med en stor diversitet og et balanceret indhold af græs, urter og bælplanter kan have mange positive effekter.

Af Linda Rosager Duve

Græsmarksblandinger med en stor diversitet kan potentielt bl.a.:

- Øge jordfrugtbarheden
- Øge kulstoflagringen i jorden
- Øge biodiversiteten
- Sikre et stabilt udbytte

Effekten afhænger dog bl.a. af sammensætningen af blandingerne, og samtidig kan køernes ædelyst være meget varierende. Det er derfor ikke ligegyldigt, hvilke urter du som landmand bruger i dine græsblandinger.

Blandingerne afprøves på 3 øko-bedrifter

Innovationscenter for Økologisk Landbrug afprøver sammen med Aarhus Universitet 5 forskellige græsblandinger, så du i fremtiden får lettere ved at vælge en blanding, der passer til din bedrift.

Målet er at blive klogere på, hvilke græsser, urter og bælplanter man kan sætte sammen og i hvilke mængder, så artsrigdommen bevares over tid, uden at gå på kompromis med udbytt niveau og en foderkvalitet, der passer til en malkekvægsbedrift.

Foderkvaliteten skal derfor være i top, og blandingerne skal bestå af nogle arter, som køerne samtidig har lyst til at æde.

Ædepræferencer er individuelle og varierer over tid

Køers ædepræference for forskellige græsser, urter og bælgspæd er et område, der stadig giver anledning til en del spørgsmål. Måler man på køers ædepræferencer på forskellige arter og sorter over sæsonen, ser man både, at køerne har individuelle præferencer, ligesom deres præferencer ændrer sig over tid. Sandsynligvis i takt med, at planterne ændrer sig over sæsonen.

Ædelysten hos køer er generelt høj for:

- rajgræs

- kløver
- timoté

Det hænger sandsynligvis sammen med, at kørerne er vant til at blive præsenteret for de arter i afgræsningsmarken og græsensilagen. Samtidig har græsser og kløver generelt en høj fordøjelighed og høj ernæringsværdi (Højt indhold af sukker og protein - dog sæsonafhængigt).

Ædelysten er mere varierende, når vi bevæger os over i urterne.

Urter kræver styring

Traditionelt set dyrker de fleste økologiske landmænd rene kløvergræsmarker, men nogle landmænd har i længere tid blandet urter og bælgeplanter i græsmarkerne. For de landmænd, der er vant til at dyrke rene kløvergræsmarker, kan det kræve småjusteringer i deres afgræsningsmanagement, når de introducerer flere arter og sorter i græsblandingerne.

Cikorie, lancetvejbred og kommen er ofte første valg, når der skal vælges urter. Kørerne æder som udgangspunkt gerne disse, men det er væsentligt med styring af afgræsningen, så især cikorie og vejbred ikke bliver for store, da kørerne foretrækker de yngre blade og stadier af disse urter. Hvis græsningstrykket er for lavt, eller rotationsintervallet mellem afgræsninger er for langt, risikerer man, at kørerne græsser uden om. Det kan derfor være relevant at afpudse, så kørerne kan græsse af genvæksten.

Foto: Irene Fisker

Felt med cikorie sået i renbestand før afgræsning med malkekøer

Foto: Irene Fisker

Cikorie sået i renbestand efter afgræsning med malkekøer

Lucerne og kællingetand er andre eksempler på urter til afgræsningsmarken, men de udgør typisk en mindre del af arterne i afgræsningsmarken. Lucerne æder kørerne gerne. Ifølge et dansk studie fra 2011 æder køer gerne hø af kællingetand, og foreløbige resultater fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug tyder også på, at køer gerne græsser af kællingetand.

Energi og sukker øger ædelysten

Plantes smagbarhed påvirkes af flere forskellige faktorer for køer. Som udgangspunkt har planter med højt indhold af let fordøjelige kulhydrater, f.eks. sukker, bedre smagbarhed end planter med et lavere indhold. Højt energiindhold er også kendetegnet for planter, som kvæg har en høj ædelyst på, og det hænger selvfølgelig sammen med de let fordøjelige kulhydrater.

Faktorer som højt fiberindhold, nitrat-N og bitterstoffer giver dårligere smagbarhed og ædelyst. Ud over græsmarksplantens indholdsstoffer påvirker andre faktorer også ædelyst, f.eks. en ru overflade eller stride plantedele, plantetæthed og græsningstryk.

Hierarki og tidlig prægning påvirker foderoptag

Hierarki og sociale interaktioner påvirker, hvad køerne græsser. Fordelen ved en mere eller mindre homogen afgræsningsmark af rajgræs og hvidkløver er, at du kan regne med, at dine køer sandsynligvis har et nogenlunde ens optag sammenlignet med, hvis de afgræsser på en mere divers arts- og sortssammensætning. Til gengæld kan den artsrige afgræsningsmark give rum for individuelle præferencer, ligesom der spekuleres i, at køer kan søge og æde efter ernærings- eller sundhedsmæssige behov.

Artsrige afgræsningsmarker kan skabe større robusthed, og det er en fordel at indtænke f.eks. tørkeresistente arter og sorter, når græsmarken skal sammensættes. Køerne skal gerne æde af disse, før de presses til at æde af dem på grund af faldende udbud. Derfor kan tidlig prægning være en vigtig faktor, da ædepræference kan påvirkes af tidlig prægning. Hvis et ungdyr introduceres for flere arter tidligt, vil de sandsynligvis også have højere ædelyst til disse senere.

Følg med på icoel.dk, eller tilmeld dig vores [nyhedsbrev \(/nyhedsbrev/\)](#), hvor du løbende vil kunne læse mere om afprøvningen i GrassRotate.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Måske er du også interesseret i

25.03.2026

Avlsarbejde skal sikre, at koen trives i fremtidens produktionssystem

Hvordan skal fremtidens økologiske malkeko se ud? Det er en række forskere i gang...

24.03.2026

Ny kvælstofregulering for økologiske mælkeproducenter

Fodermajs og kløvergræsmarkens levetid er 2 afgørende faktorer for...

12.03.2026

Fremtidens skadedyr: Nyt projekt skal sikre økologiske afgrøder

Klimaet forandrer sig hurtigt, og en ny bølge af skadedyr truer derfor danske afgrøder...

05.03.2026

Schweitz: Urteekstrakt matcher antibiotika mod børbetændelse

Der er ingen forskel i mælkeydelse og reproduktionsresultater hos...

06.03.2026

Økologisk vinterraps - dyrkningsvejledning

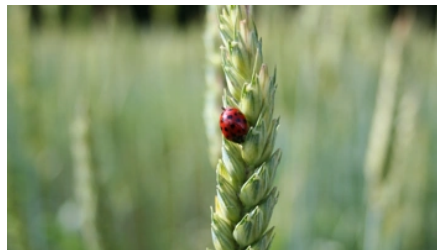
Sådan dyrker du økologisk vinterraps.

26.02.2026

Når du bruger egen udsæd i økologisk produktion

Husk at få testet for udsædsbårne sygdomme og spireevne samt have fokus p...

26.02.2026

Økologisk vårhvede - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårhvede.

26.02.2026

Vårbyg - økologisk dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårbyg.

26.02.2026

Økologisk havre - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk havre.

12.02.2026

Regler for tilskud til skovlandbrug

Skovlandbrug som dyrkning af træer og/eller buske i kombination med...

12.02.2026

Vær opmærksom på omlægningsdato på nye marker til foderproduktion

Omlægnings- og sådato er afgørende for, om afgrøder høstes i første omlægningsår...

17.02.2026

Økologisk rajgræs til frø - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk rajgræs til frø

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Inger Bertelsen

Chefkonsulent

+45 40 34 21 71

iber@icoel.dk

Ann-Sofie K. Andreassen

Konsulent

+45 24 98 10 23

aska@icoel.dk